

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-20>

УДК 657.37

ПОНЯТТЯ ТА ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

THE CONCEPT AND PROCEDURE OF COMPILING THE TAX REPORT OF ENTERPRISES

Мачак Тетяна Олександрівна

старший викладач,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3746-4736>**Ткаченко Олександр Сергійович**

кандидат економічних наук, доцент,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7795-9293>**Дубина Олена Леонідівна**

старший викладач,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3707-2281>**Machak Tatiana, Tkachenko Oleksandr, Dubyna Olena**

Dnipro State Agrarian and Economic University

Стаття присвячена актуальним питанням формування та подання податкової звітності. Визначено значення та роль податкової звітності в системі бухгалтерської звітності підприємства. Проаналізовано основні класифікаційні ознаки податкової звітності. Встановлено порядок складання і строки подання різних форм податкової звітності до органів державної служби, визначено відповідальність за недотримання та порушення даного порядку. Визначено шляхи подання платниками податків податкової документації.

Ключові слова: податкова звітність, податкова документація, форми звітності, строки подання звітності, шляхи подання звітності, електронна звітність.

The article is devoted to topical issues of tax reporting and filing. The meaning and role of tax reporting in the enterprise's accounting reporting system is defined. It was determined that the main form of tax documentation is the tax declaration. The tax declaration has importance among other types of reporting, such as financial, statistical, special. The practical value of the tax declaration consists in the use of its indicators to determine the tax base, the correctness of the calculation of income by enterprises and the determination of the amount of mandatory taxes and payments. The tax declaration is submitted for the reporting period within the deadlines established by law. For each separate tax, a separate tax declaration must be submitted to the control body where the taxpayer is registered. The work considers the sources of information for determining the amount of payments, fees and the formation of tax reporting. The main classification features of tax reporting are analyzed. It is divided depending on the frequency of preparation, deadlines for submission, method of submission, degree of its generalization and purpose. The article discusses ways of submitting a tax declaration to the State Tax Service. The form of the tax declaration is established by the central executive body, which ensures the formation and implementation of the state financial policy. Tax returns are usually filed electronically, but may also be filed on paper. The paper identifies the main advantages of forming and submitting tax reporting in electronic form with the imposition of an electronic digital signature. The reporting algorithm is presented. The procedure for drawing up and deadlines for submitting various forms of tax reporting to the bodies of the State Fiscal Service of Ukraine has been established. Mandatory submission of tax declarations has been determined. Responsibility for non-submission, violation of submission deadlines, violation of the procedure for filling out tax reporting documents and unreliability of information rests with individuals and legal entities – taxpayers, their legal or authorized representatives and tax agents.

Keywords: tax reporting, tax documentation, reporting forms, reporting deadlines, reporting ways, electronic reporting.

Постановка проблеми. Звітність є завершальним етапом визначення результатів фінансового, статистичного і податкового обліку. Податкова звітність відображує стан зобов'язань підприємства, що пов'язані з нарахуванням та сплатою податків. Своєчасно та правильно сформована та подана податкова звітність характеризує керівництво як компетентних та відповідальних підприємців. Податкова звітність складається платниками податків і самостійно подається до податкових органів за результатами звітного періоду у встановлені законодавством терміни. Практичне значення податкової звітності полягає у використанні її показників, для визначення правильності нарахування доходів підприємствами і визначення розміру обов'язкових податків і платежів. У зв'язку з цим, до формування податкової звітності підприємства висуваються відповідні вимоги задля отримання ефективних результатів обробки її показників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивченню питань складання та подання податкової звітності присвячені праці І. Т. Ткаченко, М. М. Матюхи, С. М. Лістрова, Н. І. Сушко та інших вітчизняних науковців. Незважаючи на актуальність даної теми та значні здобутки у її дослідженні, в умовах постійних змін податкового законодавства, багато питань потребують подальшого вивчення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є розгляд основних аспектів поняття податкової звітності, порядку її формування та подання платниками податків в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для здійснення своєї діяльності підприємства підпорядковуються чинному законодавству України. Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» визначено обов'язковість ведення бухгалтерського обліку та подання звітності підприємствами, незалежно від форми власності і виду їх діяльності. В процесі ведення бухгалтерського обліку накопичується інформація, яку групують за різними ознаками і узагальнюють у відповідних формах звітності. Тобто, звітність – це певна система узагальнених та взаємопов'язаних показників господарської діяльності підприємства, яка відображає умови і результати його діяльності за певний період. Інформація, що відображується в звітності має містити повну, достовірну та якісну інформацію, щоб задовольнити інтереси внутрішніх і зовнішніх користувачів, так як

будь які помилки або викривлення інформації у звітності можуть вплинути на прийняття управлінських рішень, що в майбутньому може відобразитися на економічній ефективності управління підприємством.

В процесі господарювання підприємствами формуються і подаються різні форми звітності. В залежності від користувачів інформації, бухгалтерську звітність поділяють на внутрішню і зовнішню (рис. 1).

Порядок складання і подання внутрішньої звітності не регламентовано чинним законодавством, тому вона розробляється і використовується в середині підприємства, безпосередньо його працівниками. Користувачами зовнішньої звітності виступають різні державні, фінансові органи, урядові структури, банківські установи, інвестори, покупці та постачальники. Форми, порядок складання, основні реквізити, показники та вимірники зовнішньої звітності суворо регламентовано чинним законодавством із визначеними строками подання кожної з форм.

Фінансова звітність підприємства, як складова бухгалтерської звітності, містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за певний період.

Статистична звітність формується на основі даних бухгалтерського і оперативно-технічного обліку для визначення загальнодержавних показників.

Податкова звітність складається на підставі даних податкового обліку для визначення бази оподаткування і розміру податків.

Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» розрізняють фінансову, податкову, статистичну, спеціальну та інші види звітності, які формуються на підставі бухгалтерських даних. Проте, даним законом визначено лише поняття фінансова звітність, а зміст та сутність інших видів звітності, в тому числі і податкової не надаються [1].

Чинним документом, що регулює питання в сфері оподаткування є Податковий Кодекс в якому, доволі часто використовується термін «податкова звітність», наводиться інформація щодо особливостей формування і подання даної звітності, проте, визначення сутності поняття не надаються.

Науковці по різному трактують сутність поняття «податкова звітність», на сьогодні, в літературі відсутнє єдине тлумачення даної категорії, проте зберігаються деякі спільні риси у підходах.

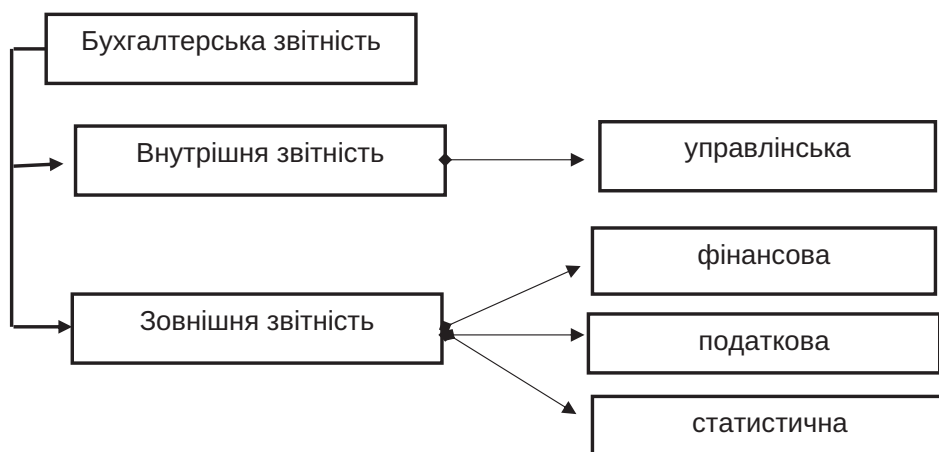

Рис. 1. Класифікація бухгалтерської звітності

Джерело: сформовано авторами на основі [2]

Карпенко Н. Г., в своїх наукових працях зазначає: «податкова звітність» – це сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленної форми, що містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету [3].

В нормативно-правових документах, чітке визначення поняття «податкова звітність» наводиться лише в Наказі державної податкової служби України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України» № 516 від 14 червня 2012 року, в якому зазначається, що податкова звітність – це документи, які відповідно до Кодексу подаються платниками податків до органів ДПС і на підставі яких здійснюються нарахування та/або сплата податку, збору (обов'язкового платежу) [4].

Податкова звітність здійснюється платниками податків шляхом подачі податкової документації, а саме документів, які містять інформацію про нарахування і сплату податків. До документів податкової звітності відносять: податкові декларації, розрахунки по податках, розрахункові відомості, книги обліку доходів і видатків, картки особового рахунку та інші документи, які необхідні для визначення бази та об'єкта оподаткування, визначення сум податків.

Основною формою податкової документації є податкова декларація.

Відповідно ПКУ, Податкова декларація (розрахунок) – документ, що подається плат-

ником податків до контролюючого органу у строки, встановлені законодавством, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податку (обов'язкового платежу).

Податкову звітність класифікують за різними ознаками: в залежності від частоти складання, строків подання, за способом подання, ступенем її узагальнення та призначення (табл. 1).

Податкова звітність подається до контролюючих органів за базовий звітний період, що дорівнює:

- календарному місяцю – протягом 20 календарних днів, які настають за останнім календарним днем звітного податкового місяця;
- календарному кварталу – протягом 40 календарних днів, які настають після останнього календарного дня звітного податкового кварталу (або півріччя);
- календарному року (для платників податку на доходи фізичних осіб) – до 1 травня року, що настає за звітним;
- календарному року (для платників податку на доходи фізичних осіб – підприємців) – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного податкового року.

Відповідно до вимог ПКУ, податкову декларацію до органів державної податкової служби можна подавати такими способами:

- особисто платником податків або уповноваженою особою;
- відправленням поштою з повідомленням про вручення документів та з описом вкладених документів;
- відправлення звітності в електронній формі з накладанням цифрового підпису.

Таблиця 1

Класифікація форм податкової звітності

Класифікаційна ознака	Вид звітності	Характеристика
Частота складання	Періодична, річна	Подається відповідно раз на місяць або з наростаючим підсумком раз у квартал, півроку, 9 місяців, рік
Строки подання	Поточна	Місяць, квартал, півріччя, 9 місяців
	Річна	Узагальнюючий підсумок та результати роботи за рік
За способом відправлення	Поштова	надіслати поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення
	Електронна	Надіслано засобами електронного зв'язку в електронній формі з обов'язковим підписом
	Подана власноруч	особисто платником податків або уповноваженою на це особою
Ступінь узагальнення	Індивідуальна	Однією юридичною особою
За призначенням	Консолідована	Материнським підприємством (юридичною особою) та дочірніми підприємствами
	Зовнішня	Використовується зовнішніми користувачами і потребує обов'язкового оприлюднення
	Внутрішня	Використовується для внутрішніх потреб підприємства і не потребує оприлюднення

Джерело: сформовано авторами на основі [5]

Для подання податкової звітності в електронному вигляді платнику податків необхідно мати підключення до Інтернет, спеціалізоване програмне забезпечення в електронному вигляді, діючі сертифікати ключів електронного цифрового підпису платника податків, які необхідні при поданні звітності в органи ДФС. Між платником податків і органом ДПС укладається договір про подання звітності в електронному вигляді термін дії якого є календарний рік.

Для подання податкової звітності в електронному вигляді, платникам податків доцільно дотримуватися відповідного алгоритму дій (рис. 2).

До основних переваг подання електронної податкової звітності можна віднести:

- економію робочого часу, що як наслідок полегшує роботу бухгалтера;
- підтвердження доставки і прийняття звітності;
- оперативність обробки інформації;
- конфіденційність інформації;
- автоматичне формування електронного архіву.

Необхідно звертати увагу, що податкову звітність надсилати до органів Державної податкової служби України потрібно зазда-

легідь, враховуючи можливий нестабільний зв'язок з інтернетом або не прийняття звітності і потрібно враховувати час на повторну відправку форми. У разі неподання або несвоєчасного подання податкової звітності передбачено штрафні санкції у розмірі 340 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Якщо протягом цього ж року було вчинено ті ж самі дії, накладання штрафу становить вже 1020 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Висновки. В процесі дослідження визначено основні аспекти складання і подання податкової звітності. Визначено, що податкова звітність є однією з різновидів бухгалтерської звітності. Формування і подання податкової звітності є кінцевим етапом виконання податкових зобов'язань і передбачає сукупність дій платника з обчислення податків і зборів, складання та подання документів до контролюючих органів у визначенні законодавством строки. Визначено переваги та наведено алгоритм електронного подання звітності в контролюючі органи. За несвоєчасне подання, неподання або порушення порядку подання податкової звітності встановлюються відповідні штрафні санкції.

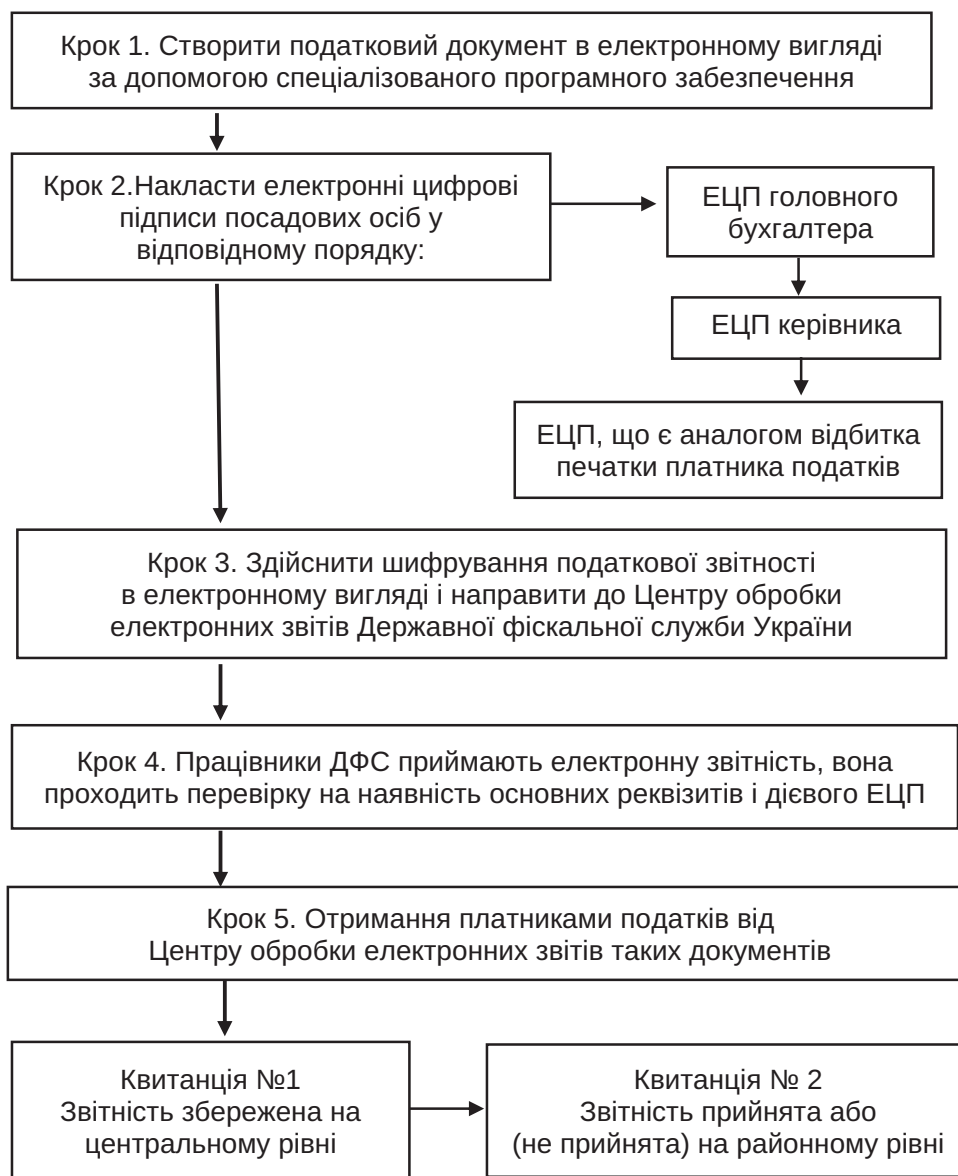

Рис. 2. Алгоритм подання електронної податкової звітності

Джерело: сформовано авторами на основі [7]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17ed20201107#Text>.
3. Карпенко Н. Основні вимоги формування податкової звітності бюджетними установами. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2016. № 1-2. С. 55-57. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2016/01/13.pdf>.
4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України: Наказ державної податкової служби № 516 від 14 червня 2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12>.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" від 07.02.2013 № 73 [із змінами та доповненнями]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Re22868?an=1>.
6. Матюха М. М. Облік і звітність в оподаткуванні : опорний конспект лекцій. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. С. 217–219.

7. Алгоритм подання звітності з використанням сервісу «Електронний кабінет платника». URL: <https://dn.tax.gov.ua/media-ark/local-news/print-485163.html>.

REFERENCES:

1. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 No. 996. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine". Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20201107#Text>.
3. Karpenko N. (2016) Osnovni vymohy formuvannia podatkovoi zvitnosti biudzhetnymy ustanovamy [Basic requirements for the formation of tax reporting by budget institutions] *Visnyk Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii – Bulletin of the Poltava State Agrarian Academy*, 1–2, 55–57. Available at: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2016/01/13.pdf>.
4. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo pryimannia ta kompiuternoї obrobky podatkovoi zvitnosti platnykiv podatkov v orhanakh DPS Ukrainy: Nakaz derzhavnoi podatkovoi sluzhby № 516 vid 14 chervnia 2012 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12>.
5. Nacionaljne polozhennja (standart) bukhhalterskogo obliku 1 "Zagaljni vymohy do finansovoi zvitnosti" vid 07.02.2013 # 73 [iz zminamy ta dopovnenjamy. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/Re22868?an=1>.
6. Matjukha M. M. (2018) *Oblik i zvitnistj v opodatkuванні: opornyj konspekt lekcij*. Kyiv: DP «Vyd. Dim «Personal», pp. 217–219.
7. Alghorytm podannja zvitnosti z vykorystannjam servisu «Elektronnyj kabinet platnyka». Available at: <https://dn.tax.gov.ua/media-ark/local-news/print-485163.html>.